
Pla Estratègic de Turisme de Barcelona 2020
Fase de diagnosi.
Document de relatoria

Ocupació i mercat de treball

Nemo Remesar, relator

1 Anàlisi de la situació

1.1 Introducció

Barcelona s'ha convertit en els últims anys en una de les principals destinacions turístiques a nivell global. La demanda turística ha propiciat un ràpid creixement de la oferta turística – Hotelleria i allotjaments, restauració, comerç, etc. – dins d'un espai físic delimitat com és la ciutat de Barcelona. En aquest sentit, la indústria turística s'ha convertit en la pedra angular del desenvolupament econòmic d'una Barcelona cada cop més terciaritzada.

Tanmateix, aquesta ràpida expansió no està lliure de tensions fruit, segurament, per manca d'un relat harmonitzat entre l'Administració, els principals actors socioeconòmics i la ciutadania sobre la relació entre “turisme” i la ciutat de Barcelona. En aquest sentit, des del propi Ajuntament s'està treballant, en el marc del Pla Estratègic de Turisme 2020, per poder establir les bases per millorar la governabilitat dels instruments de gestió turística i promocionar un turisme responsable i sostenible en sentit ampli (ambiental, econòmic, social, mobilitat, espai públic, convivència, ocupació, etc.) que pugui tenir un major i millor retorn cap a la població local.

Concretament, l'objectiu d'aquesta relatoria sobre ocupació i mercat treball és proveir eines per generar una posterior reflexió sobre com es pot potenciar un desenvolupament turístic sostenible que beneficiï al conjunt de la població local, mitjançant un millor accés al mercat de treball (millorant la seva ocupabilitat) així com potenciant la millora de condicions laborals i la creació de nous llocs de treball de qualitat amb l'objectiu final de facilitar una distribució més equitativa dels beneficis econòmics i, en general, fomentar una millora del benestar de la població.

1.2 Emmarcament

No és aquest l'espai per realitzar una diagnosi sobre l'ocupació i el mercat de treball dins del sector del turisme, tanmateix, és necessari establir un emmarcament contextual que permeti, de forma sintètica, tenir una visió del canvis econòmics, socials i normatius que han marcat l'evolució de l'ocupació i el mercat de treball en els darrers anys.

D'entrada pot resultar obvi, però necessari, esmentar que estem en un període de crisi econòmica, social, com també polític i institucional. Des de 2008, quan esclatà la bombolla financera a escala global, hi ha hagut una gran contracció econòmica que ha revertit negativament en molts sectors econòmics així com també a les persones. D'una banda, moltes empreses han patit greument els efectes d'aquesta contracció veient reduïda la demanda dels seus serveis i/o productes i provocant canvis en els models empresarials.

Aquests canvis, en molts casos, s'han centrat en una reducció en la fabricació i serveis oferts i/o en els costos laborals, ja sigui a través de reducció de plantilles o reducció de salaris i condicions laborals. Com a conseqüència, la ciutadania ha patit doblement, primer com a treballadors, pel fet que s'hagin destruït molts llocs de treball i hagin augmentat les xifres d'atur i, en segon lloc, pel fet que s'ha provocat una disminució generalitzada del poder adquisitiu generant noves realitats de les persones treballadores com ara els "wooking poor", persones que tot i disposar un salari, aquest resulta insuficient per cobrir les seves necessitats bàsiques.

Cal també esmentar el paper de l'Administració en aquest context on, en molts casos, lluny de alleujar la situació de contracció econòmica, amb la implementació de determinades polítiques el que ha propiciat és un agreujament de la situació a través de l'ajustament pressupostari o a través de l'establiment d'un marc normatiu restrictiu orientat cap a la des regularització del mercat. Concretament, pel que fa a l'àmbit del mercat de treball i les polítiques d'ocupació, des de 2012 cal tenir present el següent marc normatiu canviant:

- *Ley Orgánica 2/2012, de 27 de abril, de Estabilidad Presupuestaria y Sostenibilidad Financiera.*
- *"Real Decreto-ley 3/2012, de 10 de febrero, de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral."*
- *Real Decreto Legislativo 2/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores*

1.3 El mercat de treball en el sector turisme a Barcelona

Aquest escenari de crisi també ha afectat al sector del turisme en general, tot i que cal matissar que precisament aquest sector ha estat un sector que ha patit menys les conseqüències de la crisi doncs en els últims anys ha experimentat un creixement, en quant a volum de negoci, establint-se en molts territoris com un dels principals sectors econòmics generadors d'activitat econòmica i de llocs de treball. Un clar exemple el trobem a la ciutat de Barcelona.

A grans trets, el pes del sector turístic en l'economia de la ciutat ha anat creixent gradualment fins a establir-se com un dels motors econòmics de la ciutat. El 2015, per exemple, ja representava el 12% del PIB de la ciutat. A més, a nivell de mercat de treball, el sector també s'ha consolidat com un sector generador d'ocupació. Així, es pot observar a la taula 1 com, a principis de 2016, el sector està promovent, aproximadament, una cinquena part dels contractes laborals generats a la ciutat, concretament un 17% sobre el total.

taula 1. Contractació i atur registrat en activitats turístiques a Barcelona
1er trimestre de 2016

	Contractació	Atur Registrat
Serveis d'allotjament	13.449	1.715
Serveis de menjar i begudes	24.521	8.111
Agències de viatges i operadors turístics	996	336
Total activitats turístiques	38.966	10.162
Total economia Barcelona	228.607	87.760
% turisme s/ contractes i atur ciutat	17,0	11,6

Font: Elaboració del Departament d'Estudis d'Ocupació, Empresa i Turisme de l'Ajuntament de Barcelona en base a dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Si bé les xifres són molt encoratjadores, cal remarcar que aquest creixement i consolidació del sector dins del context exposat anteriorment ha generat també algunes dinàmiques negatives vinculades, entre d'altres, a la qualitat de l'ocupació generada. Així, mentre que d'un costat, a nivell de xifres globals, com ara el PIB o el VAB, s'està consolidant una dinàmica de creixement constant, d'altra banda, ens trobem amb situacions negatives, com ara denúncies i queixes per part de determinats col·lectius de treballadores i treballadors, en relació a la seva temporalitat, als sous i, en general, a les condicions laborals.

En aquest sentit, es pot afirmar que, avui en dia, existeixen diferents relats en relació a la situació actual del sector turístic a la ciutat. D'una banda, si es té en compte les xifres més globals (el nombre de turistes, de pernотacions de persones ocupades de facturació, etc.), es pot dir que el sector està en clara expansió i s'ha consolidat com un motor de l'economia de la ciutat. D'altra banda, si es tenen en compte una visió més qualitativa del sector i, concretament, del seu mercat de treball, el relat pot semblar paradoxal.

A tall d'exemple, si es tenen en compte algunes de les reflexions extretes dels debats que s'han produït en el marc del procés participatiu del PAM, concretament del document "Bases per un Pacte Local per a la gestió i promoció d'un turisme responsable i sostenible", es recullen una sèrie de demandes, per part d'alguns participants, en relació a la qualitat del treball i on es reclama la necessitat d'una major professionalització i estabilitat laboral al sector.

En tot cas, i com a punt de partida d'aquest document, cal dir que l'existència de diferents relats no és un fet negatiu d'entrada doncs, un dels objectius és poder trobar un cert consens entre els actors socioeconòmics per establir un projecte compartit sobre el turisme i, concretament, sobre l'ocupació i mercat de treball, que serveixi de base a partir de la qual anar construint les estratègies per configurar model turístic de qualitat amb un major retorn sobre la població local.

2 La sessió de treball

La sessió es va realitzar el 17 de maig a la seu de Barcelona Activa i va comptar amb la presència de 13 participants. Es va iniciar amb una breu presentació de “l’anàlisi de la situació”, que s’ha exposat en l’anterior apartat. A partir d’aquí es van plantejar un seguit de qüestions amb l’objectiu d’estructurar el debat. Dir que el debat va ser obert i els participants van anar intervenint tant en funció de les preguntes llençades com de les intervencions i interpel·lacions dels demés participants.

A continuació s’ha realitzat un resum de les intervencions agrupades segons el conjunt de qüestions que va formular el relator.

2.1 Quina és la situació actual de l’ocupació i mercat de treball a la indústria turística?

En general, la major part de participants van mostrar-se d’acord amb l’exposició realitzada tot i que, en alguns casos, es va voler ressaltar la degradació de condicions laborals que han patit els treballadors del turisme en els últims anys degut als canvis legislatius, però també com a conseqüència, sota el seu punt de vista, d’un incompliment reiterat de la normativa laboral per part de moltes empreses del sector. Això ha donat pas, segons un altre participant, a “una des professionalització del sector a través de la precarització de les condicions laborals”. Cal, segons aquest participant, “tornar a associar turisme amb treball digne”.

2.2 Creieu que existeix una diagnosi suficientment consensuada sobre l’ocupació i mercat treball a la indústria turística? Perquè sí o perquè no?

Els participants van comentar dos problemàtiques vinculades a la diagnosi, una que fa referència a les mètriques i als indicadors utilitzats i, l’altra que fa referència a l’aproximació per part del sector privat. Pel que fa a la primera problemàtica, més de caire quantitativa, es parla de la necessitat d’establir noves mètriques i indicadors laborals en el sector turístic i en impulsar l’obtenció de dades desagregades que aportin més informació. Alhora, es comenta, que és necessari de canviar el “relat” quantitatiu establert i començar a fomentar un relat qualitatiu a l’hora d’establir una diagnosi del sector.

En aquest sentit, la segona qüestió, la dels relats, es comenta que, avui en dia, hi ha una disjuntiva entre el “relat desitjat” i el “relat real”. Mentre un és un relat associat a un desenvolupament sostenible, l’altra és un relat de precarietat. Així, planteja que cal establir un relat consensuat basat en acords, “sobre pràctiques concretes, sobre sectors regulats i no regulats”. I es reclama una major implicació per part de l’Administració, “que adopti un rol més proactiu doncs les externalitzacions estan vinculades al discurs polític”.

2.3 És possible trencar el binomi “turisme” i “precarietat laboral”?

En relació a la qüestió anterior, es comenta la “necessitat de generar un nou relat amb cert consens sobre l’ocupació al sector turístic, que no faci tant èmfasi en el volum, sinó sobretot en la qualitat de la mateixa”. El problema, segons ell, és sobre qui ha de construir aquest relat? En aquest sentit, hi ha acord entre els participants en el fet que cal elaborar un nou relat sobre el mercat laboral del sector turístic concertat entre els diferents actors i l’Administració.

2.4 Quin paper ha de tenir l’Administració? i la resta d’actors (quins)?

Diferents participants coincideixen en el fet que l’Administració no ha estat a l’alçada en els últims temps i, fruit d’això, ens trobem amb el panorama actual.

Majoritàriament, els participants comenten la necessitat del sector per a que l'Administració treballi en el reforç dels instruments disciplinaris (normatives, regulacions, inspeccions, sancions, etc.) amb l'objectiu de garantir un millor compliment de la legislació vigent. Concretament, per la manca de mecanismes per garantir el compliment de les inspeccions laborals així com de les sancions.

Com a repte pendent, torna a haver consens a l'hora d'afirmar que l'Administració cal que faci un pas endavant i sigui valent a l'hora de regular l'economia "col·laborativa".

Un altre repte és la millora de la governabilitat dels actuals instruments de gestió turística. L'Ajuntament ha de seguir cooperant amb el principals actors socioeconòmics, tanmateix, ha d'adoptar un rol proactiu en els instruments de cooperació público-privada. Ha de ser capaç de vetllar pels interessos públics, sent capaç d'articular un conjunt de les polítiques públiques amb les estratègies establertes en concertació amb la resta d'actors actors.

2.5 Quins reptes es plantegen en l'àmbit de les polítiques d'ocupació?

D'entrada es fa molt d'èmfasi en la necessitat de millorar la formació. Es comenta que hi ha molts professionals del sector amb moltes mancances com ara el tema dels idiomes. També es parla sobre la necessitat d'apostar per les pràctiques com a instrument per facilitar l'entrada al món laboral. Un altra participant posa èmfasi en la necessitat de redistribuir la feina, "amb una millor redistribució de la feina, mitjançant l'establiment de jornades laborals de 35 hores".

Un altre tema important és la necessitat de contemplar la possibilitat d'incorporar polítiques d'inserció sociolaboral. Concretament es proposa establir programes per facilitar la reintroducció al món laboral de col·lectius amb dificultats d'inserció, com ara els majors de 45 anys.

Finalment, també es comenta sobre la necessitat d'apostar per l'emprenedoria al sector turístic.

2.6 Quines eines existeixen per poder potenciar un desenvolupament turístic sostenible generador de llocs de treball estables i de qualitat?

En relació a aquest punt, hi ha coincidència en afirmar que cal apostar per la qualitat del servei com a element de valor afegit per diferenciar Barcelona d'altres destinacions turístiques. I, específicament, "la qualitat del servei ha de sostenir-se sobre unes pràctiques laborals diferents a les actuals".

Cal però, segons coincideixen alguns participants, parar-se i reflexionar cap on volem anar. Barcelona es troba en un moment on ha de fer una reflexió estratègica sobre cap a on s'encamina. Cal apostar, afirma un participant, "en anar cap a una competitivitat sostenible per poder ser competitius a llarg termini". Tanmateix, un altre participant afirma que és important no fer-se trampes al solitari (en relació a voler ser competitius sense fer un canvi radical en les relacions laborals existents).

2.7 Quines mesures es poden impulsar específicament des de l'Ajuntament? i per part de la resta d'actors?

Com s'ha avançat en alguna qüestió anterior, els participants han comentat la necessitat que l'Administració vetlli pel compliment de la normativa laboral. D'altra banda, també hi ha la necessitat que revisi la normativa per tal d'ajustar-la a l'economia "col·laborativa". En definitiva, es comenta que "s'ha d'aconseguir que la gent que no faci bé les coses, li surti malament" i "que no li surti a compte saltar-se la legalitat".

D'altra banda, també es parla de la necessitat que s'incideixi a nivell d'incentivar les bones pràctiques laborals. Per un costat, es comenta la necessitat de "premiar" les bones pràctiques laborals a través de mostrar el que es pot fer (en positiu). També es parla de la possibilitat de vincular el compliment d'unes pràctiques laborals dignes a l'obtenció o renovació de certes llicències d'activitat.

Hi ha cert consens sobre la capacitat que té l'Administració a l'hora d'incidir en la millora de les condicions laborals del sector, per exemple, establint clàusules de discriminació positiva en les licitacions/externalitzacions de serveis. Tanmateix, també s'avisava sobre la necessitat que hi ha respecte a que l'Ajuntament doni exemple. "Ha de ser el primer en fer les coses bé", exposa un participant.

3 Conclusions

En general, el turisme és vist com un sector econòmic potencial generador d'activitat econòmica i ocupació. Tanmateix, com ja s'ha vist els últims anys, la generació d'activitat per sí mateixa no garanteix una distribució justa i eficient de la riquesa al territori i als seus habitants. La degradació del mercat de treball, i més concretament al sector turístic, és un exemple com l'efecte "cascada" o "*trickle-down*" de l'activitat econòmica no només no respon a aquesta necessitat, sinó que, a més, pot acabar generant efectes negatius en determinats sectors econòmics com pot ser una pèrdua de qualitat dels serveis oferts.

Ara mateix, Barcelona es troba en un moment de consolidació del sector. Tanmateix, com s'ha exposat anteriorment, cal reflexionar cap a on es vol anar, doncs sembla ser que el creixement actual del turisme està desbordant la capacitat de gestió tant de l'administració com del conjunt dels actors implicats, arribant a generar dinàmiques urbanes negatives. Un clar exemple és el de la "gestió" de totes aquelles pràctiques que poden encabir-se en l'anomenada "economia col·laborativa".

Cal doncs, aprofitar la conjuntura actual per poder repensar i reflexionar per tal que el sector s'encami cap a una competitivitat sostenible, apostant per la qualitat tant en l'oferta de serveis com a nivell laboral com a element de valor afegit per diferenciar Barcelona d'altres destinacions turístiques. En aquest sentit, un desenvolupament turístic sostenible pot beneficiar significativament a la població local, oferint un millor accés al mercat i als llocs de treball, facilitant una distribució més equitativa dels beneficis econòmics i fomentant una millora del benestar de la població.

A més, s'ha exposat la necessitat de millorar la governabilitat dels instruments de gestió turística, fomentant una major implicació de l'esfera pública i establint majors espais de participació. És necessari implicar als principals agents socioeconòmics del territori emmarcant-los en un espai on es puguin debatre i decidir les línies estratègiques cap on cal orientar el sector. L'establiment d'aquests "mecanismes" de concertació pot permetre obtenir una visió consensuada a l'hora d'afrontar els següents reptes plantejats per part dels participants a la sessió de treball:

Alguns reptes generals que es van plantejar a la sessió de treball:

1. Hi ha una dificultat realitzar radiografia i diagnòstic del sector donada la seva complexitat. Hi ha un desconeixement real de l'impacte en l'economia i dels llocs de treball directes i indirectes generats. Cal una delimitació conceptual per establir quines activitats econòmiques i ocupacions formen part del "turisme". Tanmateix, també hi ha un problema estadístic, doncs cal incidir en l'establiment d'unes mètriques, amb caràcter periòdic, que permetin realitzar una anàlisi més ajustat de la realitat (desagregació dades).
 - Una bona diagnòstic territorial és imprescindible pel procés de formulació estratègica.
2. A més, hi ha un element que cal afegir al punt anterior: ¿Com analitzar i vincular sectors o activitats "tradicionals" amb sectors o activitats "emergents"?
 - Alegalitat: economia informal sense regular
 - Adaptació necessitats vs. normativa vigent
 - Fragmentació del sector/s que accelera procés de de regularització

- Ens trobem amb noves activitats que plantegen noves formes de treballar. Sorgeixen noves problemàtiques: diferents tipologies de turisme amb diferents gustos i consums turístics:
 - Turisme d'hotel
 - Turisme d'apartament
 - Turisme per hores (no pernocta a la ciutat)
- 3. Hi ha una necessitat d'una major i millor comunicació amb la ciutadania. Fins ara, les estratègies de comunicació tenen una clara vocació comercial, orientant-se cap a la captació de nous "clients" sent els turistes el "target" de les campanyes. També cal començar a treballar en campanyes de comunicació i conscienciació orientades a la ciutadania. Cal fer partícip a les veïnes i veïns de Barcelona del turisme i que deixin de tenir una percepció negativa sobre el sector. La població local no deixa de ser un recurs endogen molt important pel desenvolupament turístic de la ciutat.
- 4. Cal establir un relat compartit entre els diferents actors del territori, pensant en l'àmbit metropolità que va més enllà de les limitacions administratives municipals.
 - Les delimitacions administratives no responen a les lògiques de l'activitat econòmica ni al funcionament dels mercats de treball ni dels sistemes productius locals.
 - La concertació passa, primer, per l'establiment de rols clars. I, en aquest sentit, l'Administració ha d'adoptar un rol proactiu, establint-se com a garant de l'interès públic i vetllant pel correcte desenvolupament de les polítiques públiques i el respecte i compliment de les normatives.
 - És necessària la col·laboració público privada, però també la col·laboració interadministrativa entre diferents esglaons de l'Administració.

En relació al mercat de treball i l'ocupació, el principal repte continua **sent la millora qualitativa de l'ocupació generada pel sector així com la creació de nova ocupació estable i de qualitat**. Per aconseguir-ho, cal reflexionar sobre els següents reptes específics:

1. Cal delimitar el que s'està estudiant. El sector "turisme" és molt ampli i complex.
 - Què és el sector del "turisme" i de què es compona? De què parlem?
 - "Tourism employment" o "employment in the tourism industries" (UNWTO). No és el mateix estudiar l'Ocupació generada pel turisme o l'ocupació a la indústria turística.
 - Es pot parlar d'indústria turística com a definició més ajustada per poder analitzar impacte a nivell econòmic i de mercat de treball?
2. Actualment hi ha un binomi: Turisme VS Ocupació Qualitat. Cal trencar-ho.
 - Identificar turisme amb treball decent (definir indicadors clars tal i com planteja l'OIT)
3. Cal millorar la gestió i control de les relacions laborals:
 - Garantir els drets, però fer complir els deures.
 - Es parla de pèrdua de qualitat i desprofessionalització del turisme.
4. Cal establir condicions per incrementar l'ocupació decent. El creixement "per se" no és suficient, cal anar acompanyat de millores en les condicions de treball. Això passa per fomentar unes polítiques d'ocupació que incentivin la creació d'ocupació estable i de qualitat i, a l'hora, una millora de les condicions laborals dels treballadors del sector turisme.

Per aconseguir l'objectiu plantejat, es plantegen un seguit de reclamacions i/o recomanacions avorades en dos grans línies de treball:

1. Regulació

Aquesta potser és una forma més clàssica de “control” sobre l'activitat del sector. Tanmateix, segons s'ha identificat durant el transcurs del document, resulta necessari avocar més recursos i esforços dels que actualment es destinen, centrant-se en els següents punts:

- a) Cal un reforç dels instruments disciplinaris (normatives, regulacions, inspeccions, sancions) per un millor compliment de la legislació vigent.
- b) Cal una major dotació pressupostaria per garantir mitjans de control que garanteixin el compliment de normes i convenis d'aplicació.
- c) S'ha de fer complir sancions per als incompliments de la llei.
- d) Davant fragmentació del mercat (cada cop hi haurà més petits autònoms) cal una regulació que s'ajusti a la realitat.
- e) A l'hora, cal una regulació dels nous sectors/activitats emergents que apareixen amb força. Per tant, cal una normativa prou flexible per anticipar els canvis de tendència i que no deixi buits legals.
- f) Cal debatre sobre la regulació “impositiva” (Exemple de l'IVA als hotels o taxa turística).

2. Incentius

Generalment, quan es parla d'incentius en l'àmbit de les polítiques d'ocupació se sol associar amb els ajuts a la contractació que s'ofereix a les empreses privades. Aquesta mesura, tants cops utilitzada com criticada, reconeix explícitament a l'àmbit privat un paper predominant en la creació d'ocupació dins de l'economia de mercat. Si bé pot tenir una incidència positiva en un context on els nivells d'atur són relativament baixos i on la generació d'activitat econòmica fa que la demanda de treball sigui alta, aquestes mesures poden resultar contraproduents en moment com en el que ens trobem – amb un alt índex d'atur estructural i amb una demanda de treball molt baixa – doncs no sempre poden contribuir a la creació d'ocupació, a la reducció de l'atur o a la disminució de la temporalitat. Així, molts cops aquestes mesures generen efectes negatius pels treballadors doncs es poden incentivar els efectes de “pes mort” – quan es subsidia o bonifica la contractació d'una persona que hagués estat contractat igualment sense la bonificació – o l'efecte “substitució” que es produeix quan les persones contractades gràcies a la bonificació acaben reemplaçant a altres treballadors.

No obstant, no es tracta de debatre sobre els pros i contres de les bonificacions a la contractació, tanmateix, sí que es vol fer reflexionar sobre el paper que ha de tenir l'Administració en la generació d'ocupació. Així, en l'actual context socioeconòmic, l'Administració ha de tenir un rol proactiu en la generació d'ocupació, prenent el lideratge en l'articulació de les polítiques actives d'ocupació i l'establiment d'estratègies tant territorials – processos de concertació en foment del desenvolupament econòmic local – com sectorials, especialment en aquells sectors que poden ser potencialment generadors d'ocupació com és el turisme. És per aquest motiu que quan es parla d'incentius, s'ha de pensar en el conjunt de mesures que puguin servir per millorar l'accés al mercat de treball als treballadors així com incentivar i millorar la qualitat de la contractació ja sigui tant a curt com a llarg terme.

Elements que s'han identificat durant el transcurs del relat en relació a l'increment el rol de l'Administració en la generació d'ocupació:

1. Fomentar un millor diàleg amb els agents socioeconòmics per tal de fomentar una major implicació d'aquests.
 - Desenvolupar i implementar les “bases per un pacte local per a la gestió i promoció d'un turisme responsable i sostenible”.
 - Establir instruments de concertació local que vehiculin l'establiment d'estratègies i implementació de mesures concretes.
 - Incentivar una cultura de responsabilitat social entre els agents socioeconòmics.
2. Cal una major implicació i responsabilitat per part de l'Administració. Ha de donar exemple en la promoció de bones pràctiques laborals
 - Implementar una política de contractació pública com a eina de transformació econòmica per millorar condicions laborals.
 - Desenvolupar normativa de clàusules socials per a empreses proveïdores de serveis.
 - Incentivar un “efecte multiplicador local” a través d'incrementar la participació del teixit productiu local en les licitacions públiques.
3. Major aposta per la formació i qualificació dels professionals del sector turístic
 - Ajustar l'oferta formativa a les necessitats reals del sector.
 - Treballar conjuntament en la diagnosi de les necessitats del sector.
 - Avaluar els recursos que es destinen en l'actualitat.
 - Fomentar mesures per millorar la qualificació d'aquells professionals del sector:
 - Establir mecanismes de reconeixement professional, com per exemple, Certificats professionalitat
 - Impulsar la formació continuada, Exemple idiomes per treballadors majors 45 anys.
 - Millorar l'entrada dels joves al mercat laboral.
 - a través de formació i pràctiques remunerades.
 - Apostar per les polítiques d'inclusió social en l'àmbit del turisme.
4. Major suport al teixit empresarial
 - Aposta pels ajuts a la contractació.
 - Fomentar l'emprenedoria al sector turístic.
 - Major adaptació de les mesures tenint en compte totes les tipologies d'empreses.
 - Incentivar i publicitar bones pràctiques entre empresaris.
 - Campanyes conscienciació per fomentar l'existència d'un empresariat amb visió a llarg termini que entengui la necessitat de professionalitzar el sector.

Com s'ha pogut observar al llarg de les conclusions, el document pretén posar a sobre la taula un seguit de reptes al voltant del turisme, identificats al llarg de la sessió de treball, que caldrà afrontar en el futur més immediat. Alguns dels reptes apuntats tenen una vocació més transversal i fan referència a elements vinculats amb la “governança” del turisme a Barcelona, a la diagnosi territorial o la necessitat d'una formulació estratègica que tingui en compte el territori en un sentit que vagi més enllà dels límits administratius.

D'altra banda, també s'han plantejat un seguit de reptes i/o recomanacions al voltant de l'ocupació i el mercat de treball en el turisme. Concretament, s'han proposat un seguit de reptes amb un comú denominador que és l'establiment de les condicions suficients per incrementar la qualitat dels actuals llocs de treball.

En resum, el que pretén el document és fer visibles un conjunt d'elements necessaris per estimular la posterior articulació de línies d'actuació del PETB 2020 encaminades a la generació d'ocupació decent i estable amb la finalitat de facilitar una distribució més equitativa dels beneficis econòmics i, en general, fomentar una millora del benestar de la població.

Nemo Remesar, relator